

ONU, gea u na?

Da Hammarskjöld tar Carla del Ponte

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **La votaziun federala dals 3 da mars davart l'adesiun a l'ONU observ'ins er a l'ester. Quai mussa in lung artitgel en ina gronda gasetta tudestga (1), suttascrit da ses correspondent en Svizra. L'autur declera t. a. «ch'ins bagegnia era la maioritad dals chantuns; igl è bier pli difficultus da survegnir lezza, perquai ch'ìls rurals paisan dapli (...). La vusch d'in Appenzellais vala quaranta giadas dapli che quella d'in Turitgais sch'ins resguarda la populaziun dals chantuns. Il resultat da la votaziun vegn ad esser stretg; decider decidan forsa ils trais chantuns Son Gagl, Lucerna ed Argovia.» L'autur descriva lura la campagna: «La regenza e cunzunt cuss. fed. Deiss han enfin ussa preferì da surveair aposta la tactica emoziunala e spiertalmain maltschecca dals adversaris da l'ONU, sco era ses tuns antiamericans. Deiss argumentescha sapientivamain en moda objectiva; sco professor d'economia po'l quai meglier. El correggia cun calma tesas faussas davart l'oblig da far part da missiuns militaras da l'ONU (...). El di che la Svizra stoppia esser represchentada nua ch'ins prenda decisius relevantas e ch'ì saja absurd d'occupar be in plaz d'observatura en la radunanza plenara da l'ONU entant ch'ins sbursa milliuns per projects da bleras organisaziuns spezialas.»**

In mund plain cuntrasts

L'autur fa lur endament l'ONU dals onns otganta, «schirentada da la guerra freida», spievvel d'in mund bipolar. Ella n'intgantava segir betg adina tgi ch'observava sia activadad, cunzunt suenter la mort tragica e misteriusa da ses curaschus secretari general Dag Hjalmar Hammarskjöld (1905–1961), premi Nobel da la pasch (postum). President Charles de Gaulle (1890–1970) numnava l'ONU «le machin» («tuppaddas»). Ils onns novanta han dentant schlargià sias pussaivladads; quai ha constatà era la cussegliera naziunala tessinaisa Chiara Simoneschi en la debatta parlamentara dals 19 da settember 2001. L'ONU ha lura t. a. mess fin a l'apartheid en l'Africa dal sid. Onn per onn neutralisesch'la millis e millis minas cunter persunas en l'Angola, Cambogia, Mosambic, Ruanda ed El Salvador. Gist quest onn, per exempel,



«Ina tactica emoziunala e spiertalmain maltschecca.» MAD

han lieu sut ses patronadi tractativas secretas per restabiler la concordia sin l'insla da Cipra. En la debatta menziunala ha il medi turitgais Felix Gutzwiller fatg endament l'extirpaziun da mal-sognas entras l'ONU. Questa n'è segir betg perfetga. Er il Cussegl da l'Europa n'è insumma betg perfetg. Dapi onns sa mussa'l «memia pazient cun Putin, signur da la guerra» (2) encunter il pievel tschetschen. Aslambec Aslahanov, deputà da Tschetschenia en il parlament russ, manegia: «La partida da la guerra s'empo ch'ins na vegn da tractar cun il president tschetschen Mashadov (...). Aslahanov profetisescha: 'Cur ch'ì dat pasch, ston (...) plis cumandants russ prender plaz cun Milosevic sco criminals da guerra'» (3). Quai è la realitad d'oz en Russia, ina commembra dal

Cussegl da l'Europa. Ma quest, da l'autra vart, presta fitg bier per il progress dals dretgs umans en plis pajais da noss continent; ins n'ha perquai mai dudi che la Svizra duaja sortir da lezza organisaziun pervi da Russia.

Per amur da la solidaritad

Lez deputà tschetschen, tirond endament Milosevic, fa allusiun a la Dertgira penala internaziunala encunter crims da guerra en l'anteriura Jugoslavia, stgaffida 1993 da l'ONU; sia tgisadra suprema è la Tessinaisa Carla del Ponte. Ils adversaris svizzers da l'ONU crititgeschan l'egemonia americana; sias causas èn la fin da la guerra freida e la flaiveltezza da l'Europa. Ins sa smirveglià ch'ì n'han betg fatg part da la Scuntrada sociala mundiala (SSM) a Porto Alegre (Brasi-

lia), nua ch'ins ha gist dudi criticas vementas encunter ils Stadis unids. A la SSM avessan lezs cussegliers naziunals s'entupads cun collegas confederads, aderents da l'ONU per amur da la solidaritad cun ils pajais pli paupers. Quai avess dà discussiuns plain tensiun tranter Svizzers. Ils participants vegnids dal terz mund avessan segir tadlà cun atenziun in impressari miliardari a motivar sia opposiziun a l'ONU...

1) Konrad Mrusek, *Der zweite Schweizer Anlauf*, en: «Frankfurter Allgemeine Zeitung», 8 da favrer 2002, p. 14.

2) *Zu viel Nachsicht mit dem Kriegsherrn Putin*, en: «NZZ», 29 da schaner 2000, p. 3.

3) Markus Wehner, «Einige russische Kommandeure gehören als Kriegsverbrecher nach Den Haag», en: «Frankfurter Allgemeine Zeitung», 1. da favrer 2002, p. 3.